

Motivering af ønsket om foretræde for uddannelsespolitisk udvalg:

På vegne af Ordblindedefterskolerne anmoder vi om foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg, da vi frygter, at Genopretningsplanen sammen med Finanslovsforslaget for 2011 vil medføre, at det frie valg af en ordblindedefterskole til deres børn forsvinder for forældre med en mellemindkomst.

Hvis Genopretningsplanen og Finanslovsforslaget udmøntes som de foreligger, vil der ske en reduktion i statsstøtten til forældrenes egenbetaling for det kommende skoleår på mellem 10 og 40%, (se nedenstående tabel), og beløbet som forældrene skal betale vil stige tilsvarende. Denne reduktion gentages i 2013.

Den gennemsnitlige ugepris blandt de ordblindedefterskoler der på nuværende tidspunkt har oplyst den, er i det kommende skoleår på kr. 1.875 kr., og skolerne har typisk 41 ugers undervisning.

Den økonomiske virkning set fra forældrene:

For en familie med nedenstående indkomstniveau medfører Genopretningsplanen og Finanslovsforslaget for 2011 følgende prisstigninger på et efterskoleophold af 1 års varighed.

	Hvis den nuværende statsstøtteskala blev bibeholdt i 2011	Virkning af Genopretningsplan og Finanslovsforslag 2011
Skoleår	2010-2011	2011-2012
Skolernes ugepris	1875 kr.	1875 kr.
Antal uger	41	41

Indkomst	Forældrebetaling i 2010/11 kr./år	Forældrebetaling i 2011/12 kr./år	stigning kr./år	i %
270.000	34.809	33.989	-820	-2%
370.000	37.720	37.966	246	1%
470.000	41.533	43.378	1.845	4%
570.000	45.387	52.193	6.806	15%
670.000	49.200	59.983	10.783	22%
770.000	53.095	62.320	9.225	17%
870.000	55.965	64.083	8.118	15%

Som det fremgår, er det især familieindkomster fra kr. 500.000 – kr. 700.000, der rammes, med prisstigninger på 15% - 22% fra august 2011, med uændret ugepris og antal undervisningsuger.

Vi frygter, at prisstigninger som anført ovenfor vil medføre, at en række familier i indkomstintervallet kr. 500.000 – kr. 700.000 ikke vil have økonomisk mulighed for at sende deres ordblinde barn på vore efterskoler, simpelthen fordi det er for dyrt.

På ordblindedefterskolerne som helhed drejer det sig om godt 30 % af forældregruppen, som har en har indkomst i dette indkomstinterval, og som vil blive særligt hårdt ramt økonomisk af besparelserne.

Effekt i forhold til "95 % målsætningen":

Vi frygter, at ½-delen af forældrene i denne indkomstgruppe svarende til ca. 15 % af skolernes samlede elevgruppe kan blive tvunget til at fravælge ordblindedefterskolernes undervisningstilbud. Når det muligvis bliver så mange, er det fordi vi allerede i dag ser tendensen til, at ordblindedefterskolerne fravælges af økonomiske årsager. Finanskrisen har ramt vores forældregruppe relativt hårdt.

Hvis ovenstående forudsætning er korrekt, vil det medføre at ca. 250 ordblinde elever må blive i folkeskoleregiet. Eleverne kommer i vid udstrækning fra kommuner, der ikke har et reelt undervisningstilbud til elevgruppen.

Forskningsresultater har vist, at nogle elever i folkeskolen føler at de er udsat for mobning og deraf følgende ekskluderende position uden at læreren griber ind. Endvidere opleves degradering og henvisning til specialklassen, eller at være frit svævende mellem klassen og specialundervisningen.

Dette fører ofte yderligere selveksklusion med sig.

Ved skiftet til ordblindedefterskolerne oplever eleverne en forandring fra at være unormal til at være normal. Dette er tæt forbunden med elevernes evne til at skabe identitet og sociale kompetencer.

Ordblindedefterskolernes faglige undervisning står naturligvis mål med folkeskolens, men hertil kommer at mange af ordblindedefterskolerne tillige tilbyder undervisning i værksteder, hvor eleverne får erfaring med og forestilling om fremtidige job og uddannelse med det formål, at alle elever der forlader efterskolerne kommer videre i en ungdomsuddannelse.

Endvidere opnår eleverne sociale kompetencer, som beskrevet ovenfor, der er mindst lige så vigtige som de faglige for at kunne begå sig på arbejdsmarkedet.

Dermed er Genopretningsplan og Finanslovsforslaget i direkte modsætning til målet om, at 95 % af en ungdomsårgang skal have en ungdomsuddannelse.

Den samfundsøkonomiske effekt:

Det er endvidere vores overbevisning, at en kraftig reduktion i antallet af elever på ordblindedefterskolerne blot medfører forøgede udgifter til specialundervisning i kommunerne.

Økonomien for 1 elev i en ordblindeskole:

Undervisningen af en elev i 8. eller 9. kl. på en ordblindeskole koster på nuværende tidspunkt samfundet i alt kr. 96.500,- pr. elev for et skoleår. For en 10. klasseselev (og de ordblinde elever har stort set alle brug for et 10. skoleår) er udgiften kr. 88.000 pr. elev. Dertil kommer statstilskuddet til forældrene. I indkomstniveauet kr. 500.000 – kr. 700.000 udgør statstilskuddet pt. mellem 34.000 kr. og 21.000 kr. pr. elev pr. år.

I alt koster det i dag – før besparelserne – samfundet mellem kr. 110.000 og kr. 130.000 kr. pr. ordblind elev pr. år., når eleven går på en ordblindeskole.

Økonomien ved 1 ordblind elev i kommunalt regi:

Udgiften i kommunalt regi er vanskelig for ikke at sige umulig at opgøre og varierer formentlig også ganske meget fra kommune til kommune. Vi har forsøgt at finde tallene ved AKF og Kommunernes Landsforening, uden at få svar.

Kurt Houlberg, Programchef ved AKF, skriver: "Det er desværre ikke noget, som jeg eller AKF har viden om. Faktisk tvivler jeg på, at nogen har et samlet overblik over denne specifikke omkostning. Om nogen vil det være KL. Men jeg tvivler som sagt."

Selv ikke i de enkelte kommuners regnskaber vil jeg forvente, at udgifterne er registreret separat for ordblind i overbygningen. Så jeg tror desværre ikke, det er muligt at finde svar på dit spørgsmål."

Ovennævnte er et selvstændigt problem, som vi vil undlade at gå yderligere ind i.

Taksten for ordblindundervisning på VUC er ca. kr. 285.000 pr. årskursist. (En årskursist er en kursist, der har fået undervisning i 812,5 klokke timer.) Hertil kommer fællestakst på ca. kr. 20.000 pr. elev og bygningstakst på ca. kr. 25.000 pr. elev, i alt kr. 330.000,- pr. årskursist

Alt i alt vil den forøgede samfundsudgift ved at beskære statstilskuddet til forældre, som alternativt ville sende deres barn på en ordblindeskole, forsigtigt vurderet være:

Sparet statstilskud pr. elev, som følge af finanslovsforslag og genopretningspakke:	-10.000,-
*Øget udgift til kommunal specialundervisning:	<u>210.000,-</u>
I alt:	200.000,-

*Udgiftsforøgelsen er differencen mellem udgiften på VUC for en ordblind elev og prisen for en ordblind elev på efterskole. (kr. 330.000 – kr. 120.000 = kr. 210.000)

Konklusion (Den samfundsøkonomiske effekt):

Effekten af genopretningsplan og finanslovsforslaget for 2011 bliver dermed, at hvis 250 elever undlader at vælge en ordblindeskole, vil det medføre øgede omkostninger for samfundet som helhed på kr. 50 mio. om året.

Et lignende regnestykke vil formentlig kunne opstilles på de ca. 1500 elever, der går på landets efterskoler målrettet elever med generelle indlæringsvanskeligheder, samt de mange sårbare elever, ordblinde elever mv. der går på de almindelige efterskoler, og derefter får mod på videreuddannelse.

Behovet for innovative unge:

Endelig er der den undefinerbare merværdi, som et efterskoleophold tilfører eleverne i kraft af, at de på et afgørende tidspunkt i deres liv kommer ud i en ny sammenhæng. Denne merværdi er af væsentlig betydning måske netop for unge med læse- og stavevanskeligheder.

8 ud af 10 elever kommer til ordblindeefterskolerne med en udtalt mangel på selvtillid og tro på egne evner. Efter et eller 2 år på efterskole er 8 ud af 10 elever klar til at indtage verden og tage den ungdomsuddannelse, de ikke troede mulig. Hør selv eleverne udtale sig på www.ordblindeefterskolerne.dk

Hvorfor er ordblindeefterskoler så væsentlige for vore ordblinde elever?

Det seneste årti er læsning samt børn og unges læsekompetencer bragt voldsomt i fokus. Samfundet som helhed, uddannelsesinstitutioner og vores skolesystem har alle prioriteret dette område.

Mange kommuner har iværksat efteruddannelse til lærere, oprettet specielle tilbud til elever med læsevanskeligheder mv. Dette er kommet alle skolens elever til gode, også vore ordblinde elever.

Overfor netop denne elevgruppe ved man, at en særlig tilrettelagt undervisning er vejen frem.

Den meget specifikke træning samt trygge omgivelser giver ro og stabilitet for denne elevgruppe.

På trods af dette får vore ordblinde elever alligevel "ar på sjælen". Hvorfor har lige netop jeg så svært ved at lære at læse? Hvorfor skal jeg have så mange flere gentagelser så meget mere struktur for at lære? Hvorfor kan jeg ikke opfatte tingene lige så hurtigt som mine kammerater? Selværdet daler og eleven mistrives.

Ordblindhed er en livslang hæmsko, som der kan arbejdes med, og hvor udvikling kan iagttages.

Men udvikling af læsekompetencer for disse elever er hårdt arbejde, og drømmen om, at de en dag læser som klassekammeraterne – forbliver en drøm.

Hvilket betyder, at når vore ordblinde elever når overbygningen, hvor der læses mange og lange tekster, oplever rigtig mange, at "muren" rejser sig for dem.

Nogle kommuner opretter måske et specielt overbygningstilbud for en del af disse elever.

Dette fjerner ikke marginaliseringen, men bekræfter den snarere. På dette tidspunkt er/ bliver en stor del af vore ordblinde elever i folkeskoleregi ensomme og socialt endnu mere sårbare.

Det fuldstændige skift til en anden skoleform viser sig at have en utrolig positiv virkning for de ordblinde elever. De kan starte på en frisk blandt elever, der alle har læsevanskeligheder. De får en ny mulighed for faglig udvikling, idet fællesskabet, hvor alle slås med de samme vanskeligheder, styrker denne. De mødes

af en anden skolekultur, hvor lærerne er tættere på en langt større del af dagen. Forhold som netop denne elevgruppe nyder utrolig godt af. De nære relationer er vigtige for den faglige udvikling.

(Den mere almindelige del af folkeskolens elever har ikke disse behov. De klarer sig meget mere selvstændigt.)

Yderligere viser der sig ved et ophold på ordblindееfterskole nye muligheder for at skabe sociale relationer. At være sammen på kryds og tværs i faglige situationer, i fritiden med dens forskellige tilbud, i det tætte samvær med værelseskammerater giver en unik mulighed for at afprøve og justere de sociale kompetencer, som desværre for en meget stor del af eleverne har ligget i dvale. Meget tid hjemme bruges alene på værelset ofte i selskab med computeren.

Et efterskoleophold styrker således de ordblinde elever i såvel deres selvtillid som selvværd. Og trivsel styrkes – nye muligheder for faglig udvikling.

Efterskoler målrettet ordblinde elever løser hermed en stor opgave for vore elever med massive læsevanskeligheder.

Pva. Ordblindееfterskolerne i Danmark

Formand Per Hylander, Farsø Efterskole, Viborgvej 71, 9640 Farsø.

Formand Knud Trier, Hobro Efterskole.

Formand Michael Thorup, Bork Havn Efterskole

Bestyrelsesmedlem Tove Matthiesen, Rågelund Efterskole